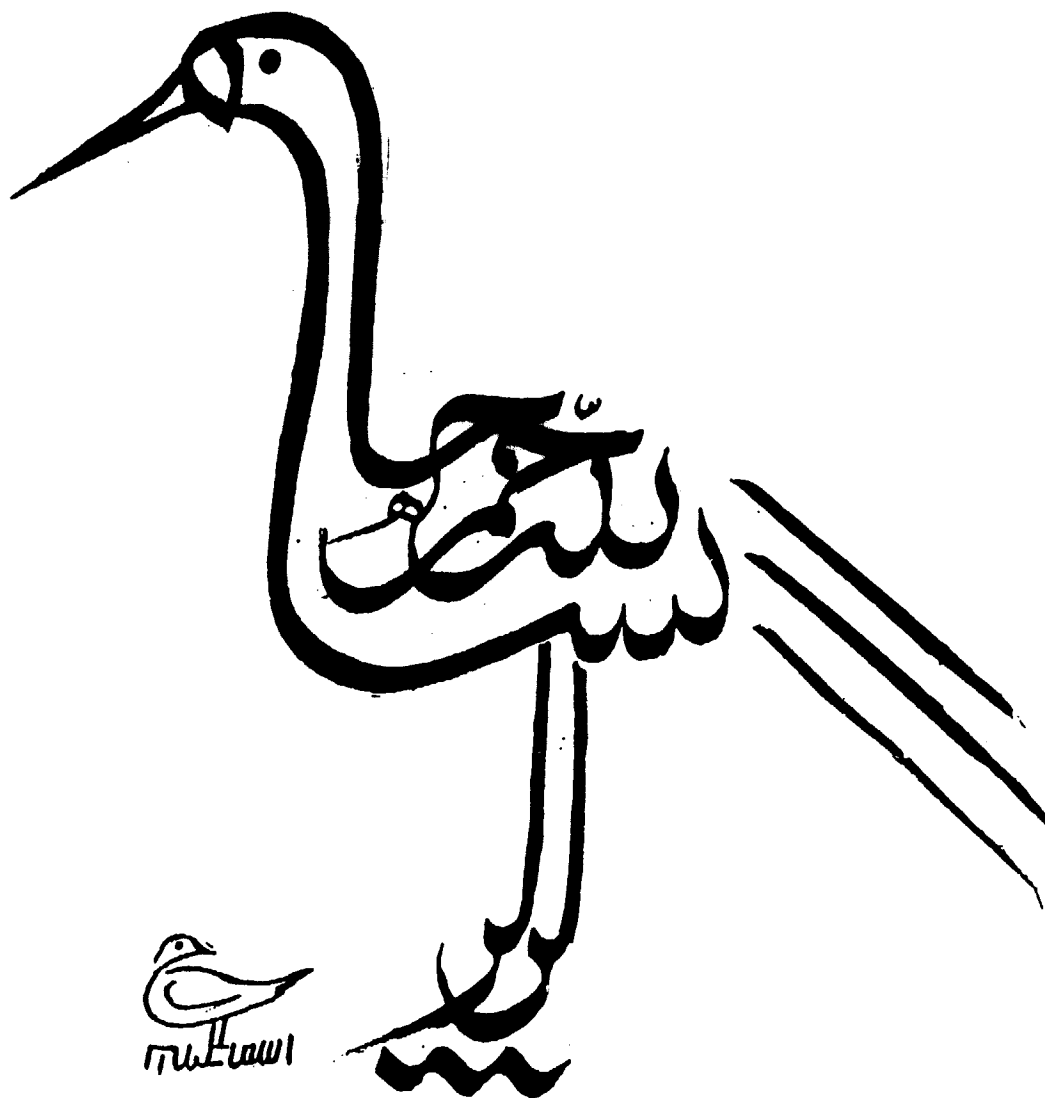


۱۳۷۶ / ۴ / ۲۹

مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران
تسویه مدارک



۱۳۷۶

دانشگاه تربیت معلم
دانشکده علوم تربیتی - گروه مشاوره و راهنمایی

۸ ۱۳۷۶ / ۱۰ / ۱

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد رشته مشاوره و راهنمایی

موضوع:

«بررسی ارتباط جهت گیری دینی درونی و برونی
با سلامت روان مردان و زنان ۲۵ تا ۵۵ ساله
زرتشتی، مسیحی و مسلمان در شهر تهران»

استاد راهنما:

دکتر شکوه نوابی نژاد

استاد مشاور:

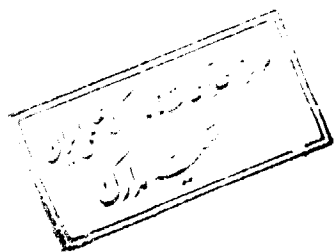
دکتر جعفر بوالهری

محقق:

ولی الله رمضانی

بهمن ماه ۱۳۷۵

۱۲۶۲۹



این پایان نامه تحت عنوان : بررسی ارتباط جت گیری دینی و برونی با سلامت روان مردان و زنان ۲۵-۵۵ ساله زرتشتی ، مسیحی و مسلمان در شهر تهران
به منظور دریافت مدرک فوق لیسانس علوم تربیتی در رشته مشاوره
خاکسپاس

آقای ولی الله رضانی تهیه و تدوین شده است ، در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۵ در حضور هیات داوران پس از دفاع با نمره ۱۸/۵ و درجه عالی مورد قبول قرار گرفت .

هیات داوران :

استاد راهنما : دکتر شکوه نوابی نژاد

استاد مشاور : دکتر جعفر بوالهری

استاد عضو : دکتر باقر ثنائی

استاد عضو : دکتر پروین کدیور

مدیر گروه استاد : دکتر محمود نیا و نماینده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم تربیتی

تقدیمداشت:

که گفت بخوان	به او
که به پدرم و مادرم	که به آینده ام می اندیشند
به همسرم	که تسهیل گر تلاشم بود
و به تو	که خواننده این تلاشهایی

تشکر و قدردانی:

«لَمْ يَشْكُرِ الْمَخْلُوقُ، لَمْ يَشْكُرِ الْخَالِقُ»

سپاس خداوند را که زبان قلم یارای سپاسش نیست. تهیه این رساله بدون یاری فرزندگان ارجمندی که کریمانه بذر عنایت برفشاندند، میسر نبود. توجه به بدیع بودن موضوع اهمیت این مساعدت را حکایت می‌کند که در قبال آن همه همکاری آن عزیزان، به ذکر نام اکتفا می‌شود.

استاد فرزانه سرکار خانم دکتر شکوه نوابی نژاد که همچون باغبانی مهربان، جوانه‌های نورسته اندیشه دانشجویانش را ارج می‌نهد و آنها را بر صدر می‌نشاند و بدینسان شاخه‌هایی تناور می‌پرورد. سهم عظیم ایشان در راهنمایی این رساله، وصف ناشدنی است.

استاد گرانمایه دکتر جعفر بوالهری که سعادت درک محضر ایشان دیر بدست آمد، اما تواضع علمی و خوشرویی ایشان، این جسارت را به نگارنده داد که از خرمن دانش اندوخته و تجربه‌های علمی شان خوشه‌هایی از مشاوره در این رساله بهره‌گیرد.

مرحوم دکتر آلپورت که بی شک نفوذ نام ایشان در عرصه روانشناسی، به پژوهنده جرأت تحقیق و ارائه پژوهش را در ارتباط با دین و روان داده است.

دفتر مطالعات اسلامی و واحد پژوهش انستیتوی روانپزشکی تهران، بویژه دکتر واعظی که در طی مسافرت خارج دکتر بوالهری با پذیرش گرمشان همکاری نمودند.

اساتید ارجمند دکتر باقر ثنایی و دکتر پروین کدیور که داوری جلسه دفاعیه ما را پذیرا شدند.

همچنین دکتر ولی الله فرزاد که مانند استاد راهنما و مشاور عزیز، از نظرات ایشان در خصوص روش تحقیق و تحلیل آماری بهره‌گرفته شد.

صمیمانه ترین سپاس را تقدیم دوست فرزانه ام آقای فرهاد کریمی می کنم که بدون شک این پژوهش، دین زیادی برگردن همکاری ایشان دارد، آرزوی من توفیق روز افزون ایشان است. از واحد پژوهش انجمن اولیاء و مربیان وزارت آموزش و پرورش هم که پذیرش قسمتی از هزینه این پژوهش را بر عهده گرفتند تشکر می کنم و امیدوارم که بتوانند کاربردهایی برای یافته های این پژوهش بیابند.

از سرکار محترم خانم فاطمه حقیقت جو، همکلاسی مقطع فوق لیسانس که اطلاعات خود را در خصوص موضوع در اختیار من گذاشتند و نقش رابط بین من و دکتر جلالی تهرانی را در چند مسافرت خود به مشهد مقدس داشتند، خالصانه ترین سپاس را تقدیم می دارم. همچنین جا دارد از سرکار محترم خانم قاضی زاده منشی گروه مشاوره دانشگاه تربیت معلم تهران که در طی سالهای تحصیل خالصانه ترین همکاری را داشتند، تشکر نمایم. از آقای علی محمد علیپور دبیر زبان انگلیسی منطقه لاریجان (آمل) که ویرایش چکیده انگلیسی را عهده دار شدند ممنونم.

همکلاسیهای شش سال تحصیل در دو مقطع متوالی مشاوره، آقایان علی محمد نظری و دوست بسیار عزیزم سعد الله میکائیل هم بخاطر همکاریهای گوناگونشان سپاسگذارم. همچنین از بذل نظر دوست بزرگوارم آقای ابوالحسن قاسمپور در زمینه موضوع و پژوهش تاریخی - دینی آن، خالصانه سپاسگذارم.

از ۲۵۰ زن و ۲۵۰ مرد مسلمان، مسیحی و زرتشتی که پرسشهای دو مقیاس این پژوهش را به عنوان آزمونی پاسخگو بودند، قدردانی می کنم. و همچنین از آقای کریمی در واحد پژوهش

انسستیتوی روانپزشکی که کار تحلیل کامپیوتری داده ها را عهده دار شدند سپاسگذارم.

در آخر از پدر، مادر، برادران و خواهرانم که بی صبرانه منتظر نتایج این پایان نامه بودند با تمام وجودم تشکر می کنم.

از همسرم نیز صمیمانه و با کمترین واژه ها قدردانی می کنم. چرا که او هم ویراستار دستنوشته بود و هم با ایجاد محیطی مناسب و آرام در جهت سرعت بخشی به پژوهش کمک نمود.

شرح حال تحصیلی محقق

ولی‌اله رمضانی

این قسمت از شرح حال بنا به اصول تدوین پایان‌نامه‌ها در دانشگاه تربیت معلم تهران و بویژه دانشکده علوم تربیتی ارائه می‌گردد.

من در شانزدهم مردادماه سال ۱۳۴۸ هجری شمسی برابر با هفتم ماه اوت سال ۱۹۶۹ میلادی، در روستای تجنک از شهرستان آمل در استان مازندران متولد شدم. تحصیلات ابتدائی خود را در سن ۷ سالگی (۱۳۵۵) در دبستان فرح (۱۲ فروردین فعلی) آغاز نمودم.

وقتی که انقلاب عظیم اسلامی ایران محقق شده بود (۱۳۵۷)، من ۹ ساله و در کلاس سوم ابتدایی بودم. در خرداد سال ۱۳۶۰ مدرک پنجم ابتدایی را اخذ نمودم. برای ادامه تحصیل ناچار بودم با ۶ کیلومتر رفت و برگشت مسیر بیراهه روستای مجاور (گلیرد) را طی بکنم تا در مدرسه راهنمایی آیت‌اله غفاری آنجا به ادامه تحصیل بپردازم. بعد از سیکل سوم راهنمایی، تحصیلات دبیرستان خود را در دبیرستان شهید رجائی آمل ادامه دادم.

در خلال این سالها چند بار جهت دفاع از حریم مقدس کشورمان در جنگ تحمیلی آمریکا و عراق علیه ایران، به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل شتافتم و لذا مدتی از تحصیلاتم را در جبهه ادامه دادم. در خرداد سال ۱۳۶۷ دیپلم خود را در رشته فرهنگ و ادب اخذ نمودم. همان سال در رشته مشاوره دانشگاه تربیت معلم تهران - حصارک کرج قبول شدم. در خرداد سال ۱۳۷۲ با تدوین رساله‌ای با موضوع «بررسی ارتباط زبان نوشتاری (خط) و شخصیت» و نمره ۱۹/۵ از استاد ابوالقاسم خوش‌کنش، موفق به کسب درجه لیسانس شدم. در مهر همان سال با اعلام

سازمان سنجش آموزش کشور، برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد رشته مشاوره در دانشگاه تربیت معلم تهران پذیرفته شدم. نهایتاً در دهم بهمن ماه ۱۳۷۵ از موضوع رساله حاضر با درجه عالی دفاع نمودم.

در حال حاضر کتاب *Counselling Individuals: A Rational - Emotive Handbook* اثر Windy Dryden & Joseph Yankura را در دست ترجمه دارم. و مقاله‌ای نیز با عنوان «نقش مشاوره در درمان ناتوانیهای یادگیری دانش‌آموزان» جهت سمینار مرکز توانبخشی ساری ارائه نمودم. ضمن اینکه با تلاشهای خویش و توجه رب‌العالمین، امیدوارم برای تکمیل تحصیلاتم در مقطع دکترا موفق باشم. / انشاءالله.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
.....	معرفی.....
.....	کارنامه دفاعیه پایان نامه.....
الف.....	تقدیمداشت.....
ب.....	تشکر و قدردانی.....
ه.....	شرح حال تحصیلی محقق.....
ز.....	فهرست مطالب.....
م.....	فهرست اشکال و نمودارها.....
ن.....	فهرست جداول.....
ع.....	چکیده تحقیق.....
ت.....	پیش در آمد.....
۱-۱۹.....	فصل نخست..... طرح تحقیق.....
۲.....	مقدمه.....
۲.....	موضوع پژوهش.....

۳.....	تاریخچه‌ای مختصر از موضوع پژوهش
۵.....	اهمیت و ضرورت پژوهش
۶.....	اهداف کلی پژوهش
۷.....	متغیرها
۸.....	تعریف واژه‌ها و اصطلاحات
۱۰.....	فرضیات
۱۱.....	روش پژوهش
۱۱.....	جامعه آماری و محیط پژوهش
۱۴.....	نمونه آماری و گزینش آن
۱۵.....	روشهای جمع آوری اطلاعات
۱۸.....	اجرای پژوهش
۱۸.....	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۹.....	خلاصه

فصل دوم ————— ادبیات موضوع تحقیق ————— ۱۲۰-۲۰

۲۱.....	مقدمه
۲۱.....	دین و ضرورت آن
۲۱.....	الف (پیرامون واژه دین

۲۴	ب) جهت گیری دینی
۲۵	ج) اثر بخشی درمانی دین
۳۴	د) اهمیت دین در گسترده سنین
۳۶	نیاز به دین
۳۹	پیرامون سلامت روان
۴۲	تحقیقات انجام شده
۴۲	الف) تحقیقات انجام شده در داخل ایران
۴۶	ب) تحقیقات انجام شده در خارج از ایران
۵۸	ادیان سه گانه
۵۸	الف) زرتشت
۶۹	ب) مسیحیت
۷۲	ج) اسلام
۸۴	دیدگاه روانشناسان مختلف در خصوص جایگاه دین و سلامت روان
۸۴	الف) ویلیام جیمز
۹۰	ب) زیگموند فروید
۹۴	ج) کارل گوستاو یونگ
۱۰۰	د) گوردن ویلارد آلپورت
۱۱۳	ه) اریک فروم:

۱۱۸	و) ویکتور فرانکل.....
۱۲۱	خلاصه.....
۱۲۳-۱۳۸	فصل سوم..... روش‌شناسی
۱۲۴	مقدمه.....
۱۲۴	جامعه آماری و محیط پژوهش.....
۱۲۵	نمونه آماری و شیوه‌گزینش آن.....
۱۲۶	ابزار گردآوری اطلاعات.....
۱۲۶	الف) مقیاس جهت‌گیری دینی آلپورت (AROS).....
۱۲۸	ب) آزمون SCL90-R.....
۱۳۷	روش اجرای پژوهش.....
۱۳۸	خلاصه.....
۱۳۹-۱۶۴	فصل چهارم..... تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۴۰	مقدمه.....
۱۴۰	اطلاعاتی در خصوص آزمودنیها (دامنه سنی).....
۱۴۲	یافته‌های مبتنی بر آزمون (متغیرها).....
۱۴۳	الف) جهت‌گیری دینی.....

۱۴۵	SCL90R (ب)
۱۴۷	میانگین جهت‌گیری دینی
۱۵۰	میانگین سلامت روان
۱۵۲	مقایسه اطلاعات دو آزمون
۱۵۳	تحلیل فرضیه‌ها
۱۵۳	الف) فرضیه شماره یک
۱۵۵	ب) فرضیه شماره دو
۱۵۷	ج) فرضیه شماره سه
۱۵۸	د) فرضیه شماره چهار
۱۶۰	ه) فرضیه شماره پنج
۱۶۱	و) فرضیه شماره شش
۱۶۲	ز) فرضیه شماره هفت
۱۶۳	ح) فرضیه شماره هشت
۱۶۵-۱۷۱	فصل پنجم ————— نتایج و پیشنهادات
۱۶۶	مقدمه
۱۶۶	نتایج
۱۶۹	محدودیت‌ها

الف (محدودیت‌های در اختیار پژوهشگر	۱۶۹
ب (محدودیت‌های خارج از اختیار پژوهشگر	۱۶۹
پیشنهادهات	۱۷۰
الف (پیشنهادهات بر خواسته از تحقیق	۱۷۰
ب (پیشنهادهات محقق	۱۷۱

منابع ۱۷۲-۱۹۱

الف (منابع فارسی	۱۷۳
ب (منابع انگلیسی	۱۸۷
● فهرست اعلام	۱۹۲
● فهرست موضوع	۱۹۹
● فهرست اماکن	۲۰۵
● فهرست آیات اناجیل چهارگانه	۲۰۶
● فهرست آیات اوستا	۲۰۷
● فهرست آیات قرآن کریم	۲۰۸

ضمائم

- فرم پاسخنامه	۱-۶
- پرسشنامه جهت‌گیری دینی آلپورت	Abstract
- پرسشنامه SCL90-R	